

SPREMNA BESEDA

*V začetku je bila Beseda in je bila pri Bogu
in Beseda je bila Bog.
Ta je bila v začetku pri Bogu.
Vse je po njej nastalo in nič, kar obstaja,
ni brez nje nastalo ... (Jn 1)*

V začetku je bila beseda, beremo v Evangeliju po Janezu. Beseda – iz katere je nastal ta univerzum. Vse se začne pri Besedi. Besede so ogledalo duše. Beseda, ki izvira iz naših misli, spremlja človeka od rojstva do smrti. Človeku, ki pozna moč Besede in posluša napotke svojega notranjega glasu, je vse dobro dosegljivo.

Slovenci smo po svojem imenu LJUDJE BESEDE. Lahko rečemo, da smo v kulturnem pogledu častilci besede, ki določa našo samobitnost.

Izraz »beseda« nosi tudi svojo krščansko vsebino. Apostol Janez pravi: »*V začetku je bila Beseda...*«. Ta Beseda je oznaka za učlovečenega Boga. Ta krščanska vsebina pojma »beseda« pokristjanjuje tudi slovansko in slovensko ime. Praslovanski izraz »slovo« v slovenskem jeziku pomeni beseda. Ime ljudstva »Slovjene« je pomenilo ljudi, ki govorijo tako, da jih je mogoče razumeti. Ime »Nemci« torej tuj narod pa »nemi ljudje«.

Božja beseda v Svetem pismu govori o »svetem ostanku«.

Rudi Koncilja v eseju Slovenci – praprebivalci v srcu Evrope pravi, da smo Slovenci »v dvojnem smislu sveti ostanek: po imenu Slovenci in po ostanku našega jezikovnega ozemlja od velike Samove države do velike Karantanije, je današnje slovensko jezikovno ozemlje komaj še drobec nekdanjega. Nismo priseljenci (izza Zakarpatja v 6. stoletju) ampak praprebivalci v srcu Evrope.

Naše majhno ozemlje spominja na obliko kokoške, ki pa po ljudski pravljici lahko nese tudi zlata jajca.

Če npr. molimo za mir na zemlji z zaupanjem, da bo bolje, potem se to že dogaja, naj to vidimo ali ne. Vzgoja naj oblikuje smisel za resnične dobrine trajnega značaja. Mladostnik naj postane zrela osebnost, ki išče osebno srečo, ki jo najde v medsebojnem sodelovanju in razdajanju po pregovoru:

V dvojje je nesreča polovična, sreča pa dvojna.

Knjiga govori o vrednotah, ki rastejo iz korenin naše narodne samobitnosti in materinega jezika. Pravijo, da je to eden najlepših jezikov na svetu, saj ima dvojino. Družina, celica naše družbe, se namreč vedno začenja v intimnosti dvojice. Šele

potem se razširja v množino. Tako na krščanskih vrednotah temelječa vzgoja uči ne le za uspešno in srečno bivanje na tem svetu, ampak tudi na onem. Končni cilj človekovega delovanja so namreč nebesa, kakor poje bl. Slomšek v svoji pesmi *V nebesih sem doma*. In še pravi:

*»Sveta vera naj vam bo luč, božja beseda pa ključ
do zveličavne narodove omike.«*

Življenje je nepredvidljivo. Tudi učna ura je pogosto nepredvidljiva. Seveda, če je nismo preveč zakoličili v učni načrt, če dovolimo, da se zgodi. Kakor se zgodi lep pomladni dan, kakor se zgodi, da se zaljubiš.

Tako smo se nekega lepega pomladnega dne s celim razredom znašli pod cvetočo češnjo. Toplo sonce je sijalo, divje češnje na šolskem vrtu so cvetele in otroci so vzdihovali. Tudi mene je prevzelo in odšli smo na šolski vrt. Dijaki so se posedli vsak na svojo torbico in pouk se je pričel. Ne spominjam se prav dobro, kaj je bilo tistega dne na programu. V spominu pa so nam ostale cvetoče češnje in lep pomladni dan.

»Ljubezen je večna, dokler traja!« je pisalo na neki šolski torbici. Tisto uro smo se zares imeli radi. Potem smo se še nekajkrat vrnil na šolski vrt in danes nas spomin na to navdaja s pravo pomladno zaljubljenostjo.

Narava je odlična učiteljica. Vse v njej nas uči, vse, kar nas obdaja: to je črkopis Svetega pisma narave. Sleherni naravni pojav, vsaka rastlina in žival je prisposoba za nekaj iz naše duše, saj smo Božji otroci. Še več, je tudi nakazana rešitev za naše težave. Treba se je le naučiti brati globlje: metulj nas navdaja z lahkotnostjo, razprostrta krila ptice v letu nam govorijo o svobodi duše, ob dišeči vrtni roži nas prevzame lepota.

Naslednji korak naredimo spet s teoretično razlago o štirih znanstveno ugotovljenih nivojih človekove zavesti (beta, alfa, teta, delta) in o treh pojmihi stanja človekove duševnosti: zavesti, podzavesti in nadzavesti.

Pristop k učenju za celovito osebnost ima dvojni učinek: učenci imajo radi ure slovenščine in postanejo bolj ustvarjalni, saj imajo manj težav s koncentracijo. Učitelj z veseljem stopi v razred, kjer se učenci zavedajo svojih notranjih potencialov. S sprostitvenimi vajami se skušamo dotakniti iskre srca, da bi spoznali svojo pravo usodo: svoje talente in darove. Takrat nas vodi notranji učitelj, ki je več kot le naša vest in intuicija. Z začetkom pubertete, ki je skoraj istovetna z vstopom v srednjo šolo, se začne mladi človek spraševati o samem sebi, o svojem notranjem »jazu«. Ko spozna sebe, išče tudi svoje mesto v univerzumu. To mu daje zadoščenje in zadovoljstvo. Mnogi ljudje, ki premalo poznajo svoj notranji »jaz«, se namreč trudijo za stvari in situacije, ki niso zanje. Od tu neuspeh in nezadovoljstvo, saj delamo nasilje nad samim seboj.

Mladostnika zanima vse, kar je skrivnostno, še neodkrito, duhovno. Spomnim se, kako sem nekoč ob uri nadomeščanja v tretjem letniku gimnazije (v razred

sem takrat stopila prvič) hotela z dijaki ponavljati slovnico, pa tega niso želeli. Ponudila sem jim, da malo obnovimo književnost, pa tudi o tem niso hoteli nič slišati. Vprašala sem jih, kaj pa sploh hočejo delati. Vsi v en glas so odgovorili: »Meditirati!«. Čudila sem se, potem pa sem pomislila, da so o tem gotovo kaj slišali od »mojih« dijakov. »Prav, pa začnimo,« sem rekla »ena ura prakse je več kot sto ton teorije.«

Naredili smo najprej umirjeno vajo, ko smo se sprehajali po svoji notranji naravi. Sledil je živahen razgovor o svojih doživetjih. Ob koncu ure smo izvedli še »smejalno meditacijo«. Ko je zazvonilo, so mi dijaki enodušno zaploskali. Kaj takega dotlej še nisem doživela! Pa tudi oni ne, so mi zagotovili.

V nekem drugem razredu so me spet »nahecali« (namesto, da bi ponavljali snov za maturo), da smo se pogovarjali o obsmrtnih doživetjih. Vnela se je prava razprava o tem, ali obstaja življenje po smrti ali ne. Dva dijaka sta povedala svojo obsmrtno izkušnjo, kot sta jo imenovala. Večina dijakov je verjela njuni zgodbi. Takrat sem spoznala, da se pravzaprav tu začena njihovo duhovno ozaveščanje.

Duša mladostnika prav hlepi po spoznanju same sebe. Mladostnik si rad postavlja eksistencialna vprašanja o svojem obstoju: **Od kod sem prišel? Kdo me je ustvaril? Kakšen je smisel mojega bivanja? Kam grem po telesni smrti?**

Sprostitve in meditacije, ki smo jih nekateri učitelji izvajali na naši šoli, so bile samo pot do duhovnega ozaveščanja mlade duše. Res, učitelji – vzgojitelji smo lahko mladostniku v veliko pomoč pri njegovi duhovni rasti.

Res je pa tudi, da so danes v naši šoli preobremenjeni tako učenci kot učitelji. Po raziskavah SVIZ- a iz leta 2008 skoraj polovica slovenskih učiteljev pri svojem delu občuti močan stres. Za večino je najbolj stresno neprimerno vedenje učencev, za srednješolske učitelje pa nemotiviranost dijakov.

Evropa bi se morala bolj zavedati svojih krščanskih korenin. Vendar je ločenost države od cerkve, pa tudi nerazumevanje nekaterih liberalnih politikov krivo, da preambule o skupnih krščanskih koreninah noče sprejeti v evropsko ustavo. Kljub temu pa je razvidno, da so vse določbe o človeških pravicah, o enakosti pred zakonom, zrasle iz krščanskega pojmovanja, da smo vsi Božji otroci. V Evropi živi približno sedemnajst milijonov muslimanov. Zato v Združenih narodih pripravljajo t.i. Belo knjigo o medkulturnem in medverskem dialogu. Vse bolj se kaže, da lahko le tako še v bodoče složno živimo skupaj. Ob zadnjem popisu prebivalstva se je približno šestdeset odstotkov slovenskega prebivalstva opredelilo za kristjane. Vprašanje pa je, koliko vsi ti kristjani zares vedo o svoji veri in kulturi in kako jo razumejo, saj v šoli ni predmeta, kjer bi se o tem kaj več poučevalo. Zgleda, da nas bo potrebn dialog z drugimi verami prisilil, da se tudi v šoli poučuje verskih resnicah in Svetem pismu. Pripravlja se torej nekakšna religiozna renesansa, zato bo tudi v naši šoli potrebna prenova. Temu je tudi namenjena vsebina te knjige. Nekje je zapisano: »Če tretje tisočletje ne bo duhovno obarvano, ga sploh ne bo.«

KAKO OZAVESTITI VREDNOTE V ŠOLI

OPTIMIZEM LJUBEZEN UPANJE
 ODKRITOST POTRPEŽLJIVOST ZAUPANJE
 SREČA STRPNOST SOLIDARNOST MIR VESELJE
 PRIJATELJSTVO VERA SRČNOST ODPUŠČANJE
 ISKRENOST

zapis učencev Škofijske gimnazije v Ljubljani

Na nekem pedagoškem seminarju sem slišala, da so učenci v anketi o materinščini izjavili, da je slovenščina najbolj nepriljubljen predmet v srednji šoli. To me je kot učiteljico slovenskega jezika prizadelo in začela sem razmišljati, kako mladostniku približati materinščino. Znani slovenski slavist Stanislav Škrabec je zapisal, da je slovenski jezik eden najlepših jezikov na svetu. Zazdelo se mi je, da bi s primerno motivacijo lahko napravili prijetno šolsko uro. Sklenila sem obogatiti pouk s svojimi osebnimi izkušnjami in znanjem. V tem času sem se zaradi svoje osebne duhovne rasti ukvarjala z raznimi sprostitevni tehniki, s kreativnim mišljenjem in z meditacijo. V svoji šolski praksi sem lahko uporabila le delčke tega znanja. V začetku vsake šolske ure sem odslej nekaj minut posvetila sprostitvi: po pripravah in s soglasjem dijakov sem uvedla kratke telesno-vokalne vaje, hitro sprostitvev po delih telesa ali pozitivne sugestije, ki so jih učenci v sebi večkrat potihoma ponovili. Včasih so učenci pozitivno misel ali kako modrost že v začetku učne ure sami napisali na tablo. Potem, ko so nekaj minut o njej meditirali, so jo v zvezkih z nekaj stavki komentirali. Seveda sem jim prej razložila pojem in pomen meditacije: tj. v ožjem pomenu besede poglobljeno razmišljanje, povezano s popolno sprostitvijo telesa in duha....

Spomnim se žalostne zgodbe, ki jo je pripovedoval neki ravnatelj, kako je njihov najboljši dijak tik pred maturo naredil samomor. V poslovilnem pismu je zapisal, da se zaveda, kako bi moral kot odrasel človek stopiti v svet krivice in laži povsem odgovorno. Če bi mu doslej vsaj kdo pojasnil, čemu vse to trpljenje ljudi in vojne. Pa mu kljub vsemu znanju, ki si ga je dotlej pridobil, nihče še ni tega razjasnil. »Škoda, da se ni našel kdo, ki bi mu odstrl zastore Duha in mu ponudil roko za pot v življenje. Res ne vem, kaj mu je pravzaprav manjkalo. Tako smo izgubili krasnega fanta!« je zamišljeno zaključil svojo pripoved ravnatelj.

Pomislila sem: Sveto pismo, knjiga vseh knjig! Nihče ni temu fantu odprl te knjige in ga poučil o Besedi vseh besed. A kje je še v šoli, razen morda v šolski knjižnici, prisotno Sveto pismo?! Če učitelj sam pri svojem predmetu ne najde primerne

trenutka, da bi spregovoril o osnovnih resnicah Svetega pisma, potem naš mladostnik, ki ni vzgajan v veri, res težko spozna osnovne bivanjske resnice. Le kdo ga bo poučil o desetih Božjih zapovedih ali o Jezusovem govoru na gori? Res obstaja izbirni predmet Etika in verstva, a doslej se ta v praksi ni izkazal. Menim pa, da se kljub temu da kaj premakniti, saj nam učna snov pri nekaterih predmetih nudi dovolj opore za ozaveščanje o duhovnosti. Vendar je vse odvisno od učiteljeve – vzgojiteljeve osebnosti in ozaveščenosti ter ozaveščenosti mladostnikovih staršev.

KAKŠEN JE SMISEL NAŠEGA ŽIVLJENJA ALI KAJ POMENI RESNIČNO VZGAJATI

KDO SI?

Ti si srce sveta.

Srce sveta si, odkrij skrite sposobnosti svoje notranjosti! V vesolju ne obstaja nobena pozitivna sposobnost v kakršnem koli bitju, ki bi ne bila tudi v tebi. Ne obstaja noben dar, v katerem koli geniju, ki ga ne bi bilo tudi v tebi. Vsa vesoljna Božanska moč, moči nadčloveških bitij, vsa svetost, vse intuitivne sile zavesti in podzavesti in vsi neminljivi zakladi vseh kultur Zemlje in vesolja tiho spijo v tebi!

Ta resnica te oblači v neskončno spoštovanje in te zavezuje, da svoje darove izraziš in dovoliš, da zrastejo v tebi do polne duhovne višine. Predno pa nesmrtni človek zbudi vse svoje Božje darove, se mora notranje razviti. Zato čimprej začni svoje potovanje k temu visokemu cilju.

Za vzor so ti lahko čisto skromna in pogumna bitja Zemljine narave: Bodi priden kot mravlja, ljubi red in izobrazbo!

Bodi kot čebela, poln medu, medu, ki ga pripravljáš za druge!

Bodi kot ptica neobtežen, na veselih krilih in prepevaj! Bodi kot lev pogumen in poln kraljevskega dostojanstva!

Bodi kot zemlja potrpežljiv in nesebičen!

Zemlja dopušča ljudem, ki bivajo na njej, da jo orjejo in izrabljajo za svoje potrebe. S sposobnostmi, ki jih razviješ, z zakladi, ki jih ponujaš svetu, s sposobnostjo, da v tebi žari luč božanske zavesti, pokaži svojo pravico, da si srce sveta!

MLADI IN DUHOVNA RAST

Mladost je čas rasti, čas, ko je dobro močnejše od slabega. Zato mladi iščejo ideale, vzornike, želijo duhovno rasti. Gotovo pa je, da družba, kakršna je v naši državi danes in oblast, ki jo vodi, ne daje mladini prave duhovne hrane. Še več, na mlade z vseh strani pritiskajo nepravi vzori, tuje ideologije, duhovno praznino prevečkrat potešijo z omamo v alkoholu, drogah, z izživiljanjem v spolnosti.

Vendar v šolskih klopek sedi generacija prihodnosti, oblikuje se usoda človeškega rodu. Znanega angleškega filozofa B. Russela je novinar vprašal, kateri so po njegovem trije najpomembnejši poklici. Izbral je poklic duhovnika, poklic zdravnika in poklic učitelja – vzgojitelja. Novinar je še dalje želel vedeti, kateremu izmed treh bi dal prednost, filozof pa je na njegovo začudenje odgovoril, da je to poklic učitelj

– vzgojitelj. Le dobra vzgoja in znanje namreč lahko oblikuje tudi dobre zdravnike, duhovnike in druge poklice.

11. september, ki se je zgodil Ameriki in vsemu svetu kot primer grozečega nasilja, nam govori o tem, da je vzgoja res stvar srca, kot je rekel sv. Don Bosko. Pa tudi naš bl. Slomšek je dejal, da si morajo pri vzgoji doma, cerkev in šola podati roko.

Sodobni evangelizator ne bo torej zavračal napredka tehnike in pedagoških znanosti. Še vedno pa ostaja najpomembnejši način oznanjevanja – nagovor srca. Mnogo ljudi živi namreč le v fizičnem svetu in dobro obvlada le svojih pet čutil, šesti čut, iskra srca pa jim pogosto zakrni. Mlad človek pa je živ: hrepeni po oznanilu tiste skrivnosti, ki se skriva znotraj njega samega.

Jezus je prišel ljudem oznanjati Božje kraljestvo z besedami: *»Čas se je dopolnil in Božje kraljestvo se je približalo; spreobrnite se in verujte evangeliju!«* (Mr 1, 15)

Katera je ta radostna vest, za katero naj se opredelimo? To je zavest, da se nam je nebeško kraljestvo približalo. Še več, da je ono že tu: v nas in med nami, kakor nas uči Jezus.

Duhovno ozaveščanje je pravzaprav uvajanje človeka v evangelij. Vsakemu posamezniku je tako rekoč potrebno, da se osebno sreča z Jezusom Kristusom. On pa se nahaja v svoji Cerkvi, to smo mi, njegovo telo.

Resnica je, da brez življenja po evangeliju noben človek ne more biti niti zares pravičen niti moder. Zato tudi ateist živi od Jezusovega evangelija in iz zakladov njegove Cerkve. Mnogi ateisti želijo postati dobri, pravični ljudje, ki se zavzemajo za mir. Duhovno ozaveščati torej pomeni ljudem oznaniti radost, ki jo že nosijo v svojem srcu, prav tako pomeni ljudem posredovati vero v novega človeka in v »novo nebo in novo zemljo«. To pa je tudi stvar Božje milosti. Glavni cilj duhovnega ozaveščanja je prenova človeka, tj. nenehno spreobračanje v skladu z Božjimi zapovedmi.

Postati novi človek pomeni (po Jezusovih besedah Nikodemu) **»na novo se roditi iz duha in vode«**. To pomeni vsak dan umirati sebi, oz. svoji sebičnosti in se istočasno odpirati delovanju Svetega Duha.

V šolah posredujemo znanje, informacije, z oznanjevanjem evangelija pa ljudem dajemo Življenje.

Cilj duhovnega ozaveščanja je torej pripeljati ljudi k izkušnji vere. Duhovnost raste v človeku in se vrača k človeku ter njegovi odprtosti do Absolutnega, do Boga. Zato se trudimo živeti Jezusovo učenje ter s svojo osebnostjo izžarevati Kristusa. Potem nam bi ljudje verjeli, kar oznanjamo, in bi si želeli priti v Cerkev ter slaviti evharistijo. Začeli bi poslušati Božji glas v sebi. Po Duhu v sebi bi postali sposobni dojemati transcendentalno.

Človekov duh nima le intelektualnih sposobnosti, moralo in vest, ampak tudi sposobnost spoznavati transcendentalno.

IN KAJ JE SVETI DUH?

O, neizrekljivi Stvarnik, ki si iz zakladov svoje modrosti določil tri vrste angelov, jih v čudovitem redu postavil čez nebes in dele vesolja prekrasno uredil; ti, ki Te imenujemo svetlobe in modrosti resnični vir in najvišji počitek, razlij na temoto mojega uma žar svoje jasnine in preženi od mene temo, v kateri sem rojen: greh in nevednost. Ti, ki otrokom razvezuješ jezike, izuči moj jezik in razlij na moje ustnice milino svojega blagoslova. Daj mi bister razum, dober spomin, pravi način in lahkoto pri učenju, dar globoke razlage in všečno zgovornost. V začetku me pouči, pri nadaljevanju vodi in konec dovrši Ti, ki si pravi Bog in pravi človek.

Tomaz Akvinski

Michael Scanlan, rektor katoliške univerze Sv. Frančiška v Staubenville v ZDA in pisatelj knjige Naj pade ogenj z neba, ovori o svoji resnični izkušnji v poglavju z naslovom Božji ogenj takole:

»To je resnični ogenj, ogenj očiščenja, pa vendar ogenj, ki obljublja združenje s samim Bogom. Omogoča nam bežen pogled, kako bo uresničeno združenje z Bogom. Da bi bili vsi eno, kakor si ti Oče v meni in jaz v tebi. Ko se zavedam tega ognja, ki gori v meni, se mi zdi življenje okoli mene zgolj senca stvarnosti. Prevzame me občutek brezčasnosti in breztežnosti, zdi se, kot da bi se dihanje in mišljenje končevali, pa vendar ne prenehata. Ogenj prodira in žge tako globoko, da včasih mislim, da se bom obrnil od znotraj navzven. Dviguje me in hkrati meče ob tla. V glavi imam jasno temo in ne morem oblikovati razumskih predstav, a vendar je globoko v meni luč, kjer gori ogenj.

Ta luč mi daje nova vodila za življenje pa tudi strašen občutek nesposobnosti, da bi storil in ohranjal karkoli drugega razen tega, kar mi je ukazal Bog. Ta tema razuma je resnična, a namesto da bi bila negativna, presega delovanje uma in se očitno potaplja v božje skrivnosti. Ko me Bog objame, začutim moč skrivnosti. Ko se zdi, da se je umaknil, začutim praznino in osamljenost. Življenje se mi zazdi tako krhko, da ne bi bil presenečen, če bi ga bilo v naslednjem trenutku na tem svetu konec. Moji navidezni dosežki zbledijo spričo grehov in nenehne nezvestobe. Resnični so le kot izraz neizmerne in neomejene Božje milosti.

Vem da me čaka še več ognja. Želim ga, zelo ga potrebujem. Kako naj bi sicer dosegel njega, ki ga ljubi moje srce in ga želi videti! Vem, da me čaka še več teme, še več stiske in trpljenja. A druge poti za hrepenenje mojega srca ni. Vem, da me ne bo zadovoljilo nič drugega kot očiščenje s tem ognjem in to, da bom nekoč resnično združen z ljubečim in usmiljenim Bogom. In čudež nad čudeži, tam bom ostal vekomaj.

Ne bojim se pisati o ognju, veličastnem, kakor je, ker vem, da je v meni zato, da me bo očistil, da bo izžgal čutnost, napuh, škodljive učinke greha in zlasti globoko sebičnost, ki je toliko v središču mojega življenja, da mora Bog ukrepati in pojasniti,